

Womhaj Bóh!

Číslo 34.
21. augusta.

Četnik 8.
1898.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Esmolerjez knihicziščezerni w Budyschinje a štu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 up.

11. njedzela po šwjatej Trojizy.

Łut. 18, 13.

U tón zlonik stejo nasdala nječasche šwojej woczki k njebjeskom posbėhnyč; ale dyrri na šwoju wutrobu a dzešche: Božo, budž mi hrėšnikrej hnadny!

Pharisejska Boža šlužba psched Bohom žaneje hódnošće nima, dokelž jej najwážnišche pobrachuje, mjenujzjy: žadanje a tradanje ja šbožom, pokornosć a prawa wěra. Šchtóž šam šebje ja praweho a jenicžy šbožneho dzerži, š tym Bóh byčž njemóže. Šchtóž šo se šwojimi šwontownymi dobrymi skutkami wulki čžini, ma šwoju mšdu přecž. Šchtóž je do žyła šam se šobu špokojom, Bohu najwážy pschicžiny k nješpokojnosćži dawa. Tajka naduta šamšna prawdosć je we woczomaj wěčneho šudnika runa roštorhanej šutni, kotraž, hdyž tež niz jow, we wěčnosćži šo wotpoloži, tak šo šo potom žyła nahota a hubjenošć pokazje.

Kak jara hubjena wěž to tola je, šo psched Bohom se šwojimi šašlužbami šhwaličž chyzč! Hdyž šy šo ty najhórschich a najžalostnišchich šjawnych hrėchow, kaž mordatštwu, paduchštwu, mandželštwołamanja atd. šo šdzeržak, to tola twoja šašlužba a twój počžink njeje, ale twojeho njebjeskeho Wótza miłosć a šmilnosć. Šchtó wě, kak by š tobu bylo, hdy by čži Bóh šnadnišche dary, mjenje šchita, a niz pobožneju štaršcheju a dobrych wučerjow dał. Teho dla šo na wyšokoho konja hordosće nješny a se šazpicžom na druhich dele njehladaž. Wjele bóle š pobožnym patri-

archom Jakubom wujnaj: „Anježe, ja nješnym dostojny wschitkeje twojeje šmilnosće a šwěrnosće, kotruž mi, twojemu wotrocžkej, šy wopokajał. U š zlonikom šo žyłe delefach štuš š ponížnym woblicžom: Božo, budž mi hrėšnikrej hnadny!

Šchtóž chze šwojemu šbožnikrej prawje šlužicž, tón dyrbi pschede wschěm tajku ponížnu zloništu wutrobu wobšedžecž. Teje šarisejski njemějesche; jeho wutroba bėšche š jeho počžinkami a dobrymi skutkami napjeljena; wón šam we nej telto měšta trjebasche, šo ja Boha ničžo wysche njewošta. Š Božeho šwjateho šakonja šebi jeno to won wša, šchtož šo jemu hodžesche a špodobasche; wschitko druhe na boš štorčži. U tak tež šwoju modlitwu šapocžnje, w kotrejž jeno šam šebje Bohu šhwali, šo dyrbi Bóh šo na tym wješelicž, šo wón hišchče k njemu pschidže; po prawym jemu to trjeba bylo njeby. Tajki dobry čžlowjek, kajžž wón je, Boha njetrjeba.

Kak žyłe hinał je we wutrobje zlonika! Tón móžneho a šuroweho Boha, kajžž je šo na Sinai šjewil, šnaje, kotruž chze štaršchich hrėchi domaphtacž na jich džěčoch hacž do šecžeho a šchtwórtého štawa. Wón pschikašnju šnaje, w kotrejž rěka: wy dyrbicze šwjecži byčž; ja šym šwjaty, Wón hrozenje šnaje: Poklaty budž, kotruž wschitke šłowa tuteho šakonja njedopjelni, šo by po nich čžinil. Tak jeho hrėch hobrški psched nim steji a jemu praji: ty šy jebał, wobšchudał, paduch, hanjeł Boži, šhubjeny ša čžap a wěčnosć! Zlonika štrach a hrosa šapschinnjetej; wón chze čžěfacž, ale hdyž?

Duž wón šebi swazi k Bohu khwatac a pšched njeho stupicz, tola niz hordy a šamoprawy, ale struchly a pokorny. Wón nasdala steji a je šwojimai woczomaj k semi dele hlada. Tow žane jebanstwo móžne njeje; toho dyrbjal šjebacz? wšchako jeha nihto njewobkędzbuje! Tam w předu pódla teho „šwjateho“ muža stejecz šebi nješmazi; we šwojimai woczomaj je wón najhubjenšchi, dofelz šam šebje po druhich cžlowjekach njemeri, ale po Božim šakonje.

Na tym paš na žane wašchnje došez njeje, so špóšna-ješch: ja šym hrěšnik, a ty, Božo, šy šwjaty a prawy. Tajke špóšnacze dale niczo njewuškutkuje, hacz jeno to, so budžemy pšched njewuměrjenu hlubinu dowjedženi, kotraž naš wot Boha dželi. Teho dla dyrbi našche špóšnacze šo do proštwy wo Božu hnadu pšchemobrocžicz: „Božo, budž mi hrěšnikkej hnady!“

Šaj, hnada je, kotraž nam mošty twari, kotrež njebjeba a semju šwjezeja. Wona pokutnej hrěšnikskej wutrobje kšhidla špožczy, so móže šo womkódžena pošbėhnycz kaž hodler. Se šwojej modlitwu šo tón zlonik k wutrobje teho poda, kiž njepraweho praweho cžini pšches šašlužbu šwojeho šwěrneho šyna Šesom Šhrysta. Šak šu šo Boži šwjeczzi jandželjo na tym hrěšniku wješelili, kiž je pokutu cžinik; šak je šo dobry šwěrný paštyr šradował na tej wowežiczzy, kotraž bėšche šabludžena a je na prawy pucž pšchichla. — Teho dla tež twoja wutroba budž pokutna, ponižna, wěrjaza, so by šo tež tebi hnada došla, ta hnada, wo kotrež rėka:

To je ta wulka wėczna hnada,
Kiž k wumyšlenju nihdy njej,
To je ta šmilnošcz a ta rada,
Kiž woła k temu hrěšnikkej,
A hrěšnika tež lubuje,
Njech pšchindže abo njepšchindže!

M. S.

Spėwaj a dželaj.

I. Spėwaj.

(Wofracžowanje.)

Wóh je wašch Wóczez w njebjebach je Šesuš prajil a chyz-šche k tym k wutrobje wješcz, so je wón Wótz kražnošczje a maje-štošczje. Drije našch Wótz, ale niz našchemu šemškemu naney runy, kaž to tež to mjeno Wótz wošnamjenja, kotrež šo jenož ja Boha teho Wótz trjeba, ale wyšche njeho, kaž wjele wyšchche šu nje- bješa hacz semja. Pšched nim šu wšchitzy cžlowjekojo džeczzi, tež w myšli wotwišnošczje, njemožy a hacžrunje šu šchěšczdžebat, šydomdžebacz lét stari, hacžrunje maja najbohatsche našonjenje žiwjenja a hacžrunje šu šo we wjele šnutškownych a šwonškownych bėdženjach kražnje wopofajali. Pšchetož šcho chze tež najwyšchcha cžlowiška staroba rėcač pornjio wėcznošczzi Božej, najwobšchėrnische cžlowiške našonjenje pornjio Božej mudročizi, najwyšchcha cžlowiška wėdomošcz pornjio wšchehowėdomošczzi, najkražnišche wopofajanje pocžinkow pornjio temu šwjatemu. A šak lóhko móže jeniczka nje- wobhladnimoscz tež w najšpšchich létach k rowej pšchijnješcz, šak lóhko móže šmužity runje pšches male špytowanje padnycz, šak bóršy najmudrišchi wupucža njewidži a na lute hudanczka pšchindže? „Šchtož wėmy, je nježyle a šchtož wėšchczimy, je nježyle“ rėka 1. Kor. na 13. stawje, šamo we darach šwjateho ducha w cžlowjeku; „a wolu ja derje mam, ale dokonješcz to dobre, to ja njenamašam,“ wušnaje šdyhujio šam Pawol a je tehodla kaž džeczjo prošyl wo roššwėtlenje a móž k nješpenju a wojowanju, k cžinjenju a šo wostajenju.

Wóh je wašch Wóczez w njebjebach, je Šesuš prajil. Dušcha, nješabudž to! Pšchetož jeno, hdyž ty to wėsch a wopom- nišch a šo teho džeržišch, móžesh ty k dowěrjenjom w najwjetšich nišach prošycz, kotrež šu w nušy šwėdomja a šmjercze. To šo lóhko praji a wošebnje kliczi, šchtož ja nėhdy w nješchěšczijanskim pišmje cžitach: „Cžlowjek šebi šam šwoje hrěchi wodawa, duž

šu tež wodate.“ Alle wopravdže tola žane šwėdomje k mėrej njepšchindže. A šrudnišcheho byczja njeje hacz to, so cžlowjek pšchi šaczowanju šwojeje njedoštojnošczje a pšchi wėštm pšchěšwėdčženju „ty šy hišchěze daloko wot wotwyljenedeho kónza, runjež jich to wjele njewė a wšchitzy tebe khwala“ njewė, š wotkal mohla pomož a šmėrowanje pšchincz, so teho nješnaje, kiž je lubošcz a hnada, kiž mėru? do Božeho wodacža hrěchow nima. Pomyšl šebi na Luthera w flóšchtrje w Erfurcz, na jeha šdychowanje a šamo- cžwilowanje, na jeha wojowanje a bėdženje, doniž jemu ewangeliške pošnacze nješeshadža we Bohu Wótz, kotryž pokutnu wėru ša prawdošcz wobhladyje a pšchizpiva.

Wóh je Wašch Wóczez w njebjebach. Wažne porucženje modlenja leži hišchěze w tym šlowje teho Šnješa, mjenujzy poka- šanje na najšdobnišchu modlitwu, na dobroproščenje. Pšchetož to „Wóczez“ dopomni na starošcz, prózu a lubošcz, na šaštaranje druhich, žyšeje šwóšby, a to „Wašch Wóczez w njebjebach“ na wulku šwóšbu, kotrež stawy my šmy a kiž ma prawo tež na našche džělbracze a šaštaranje. A byl-li ty žyly wošamoczemy w žiwjenju a šak šhudy, so nješamóhl ja twójich bratrow a šotry niczo cžinicz; abo nječadža-li cži, kotrymž chzešch twoje džělbracze a šaštaranje pšchiwobrocžicz, k twojej wulkej šrudobje niczo wot teho wjedžecz, jene tola šamóžesh, ty móžesh ja nich prošycz. Tu móž tebi twój šbóžnik da a nihto ju tebi wšacz njemóže, hdyž šo jeje šam njewšdajch. Š njeczini to; w tym leži wulke žohno- wanje ša twójich bližichich a ja tebe. „Modlitwy mojeho nana mje wobdawaju kaž horn,“ šawola šyn pobožneho Špenera, kotryž nješěšche na wšchitke napominanja šwojeho nana kėdžbowal a bėšche do hubjenštw pšchichol; a tele dobroproščenja šu jeho wukhowale. Na to praščenje: „Šchto cžinišchěze Wy, hdyž bėšchěze w nušy a cžėšnošczzi?“ wotmolwi abėšnyški mišionar Šubat: „Ša cžeknych na šamotne mėštno a dach wšchitkim tym ludžom, kotrychž bliže šnajach, nimo mojeho ducha cžahnycz, šebi na jich po- trjebnošczje a šrudobu myšlach a ša nich prošchach — a předy hacz bėch ke kónzej, bėšche to myšlenje na žuju nušu moju nušu dobyčezėžy pšchewinyl, kaž šlónčzko mšlu šaczėri.“

Wóh je štworicžel a šdžeržer njebjebow a šemje, šak rėka druha wulka, k modlenju pošylujaza wucžba Šesušowa we Bohu. Šusto je wón wo šakoženju šwėta rėczal a we wažnej hodžinje Boha šako teho Šnješa njebjebow a šemje khwalil. A tónle štworicžel šemje je tež šak daloko jejny Šnješ, kaž na njej knježi a w njej škutkuje. Pšchetož wón da šo dešchczikkej hicz a šlónčzku šo šwėczicz, wón šezivi ptaczki pod njebjebami, wobleta lilije na polu. štara šo ša cžlowjekow ša jich žyrbu a woblecženje; bjes njeho ani wróbl k tšechi njepadnje. „Mój Wótz hacz nėtt do teho cžaka džėla“, t. r. po šwišowanju: Wóh džėla tež na šabbacze, pšchezo, bjes pšchěšaczja k šbožu cžlowještwa we štworbje a pšches štworbu.

Šak je wón prajil. A šu šnawo tele šłowa w jeho rėze šako jebanje namašane, dopofajane? Wėšo, špytalo je šo hižo hušto, a to wot tajlich, kiž šo wošebiteje mudročje khwala a wu- dawaja, šo maja wėdomošcz na šwojim boku. Pšches to šo hižo nėkotry šjebacz a wo šwjeczazu a wošbožazu wėru šwojeho džė- cžatštw pšchijnješcz da. Wón njewjedžesh, so niz wėdomošcz, ale jenož njewėra, kotraž wėdomošcz njewužitnje wužiwa, byczje Bože přeje; wón šebi nješadašche, šo bychu jemu jeho šawjednižy do- pofajali, šo žadyu Wóh njeje. A wyšche teho wėnošcz wucžby dopofajuje šo pšches to, šchtož je dokonjala a dokonja. Šole wuprajenje najmóžnišcheho italšcheho pėžnjerja wšmi ša mėru a wumėr k nim škutkowanja wėry k Bohu a njewėry w hištoriji a w našchim cžaku — a ty njebudžesh wjazy dwėlowacz, na kotrym boku je wėnošcz.

Wóh je štworicžel a šdžeržer šwėta. Njeje to tež ewan- gelij, wješela powješcz ša modlerja. Nėtko móže štrošchtnje temu Šnješej šwoje pucze porucžicz, kiž dobre pucze wšchudže a pomož mudželi, tež hdyž cžlowiške wóczzto wupucža njewidži a hdyž je móž se šwojimi šrėdkami ke kónzej; nėtko móže wón k dowěrjenjom pšchi šhorolóžu pšcheczela a šam pšchi šwojim šhorolóžu šdychowacz: „Wumóž naš wot teho šcheho“ a šo Božej džiwneje pomozny nadžecz; nėtko šu žujowe modlitwy ratarja a wšady niz jenož štare pobožne wašchnje, ale k hlubokošczje tyšchnych wutrowow wu- šhadžejo šo wone k temu šbėhaja, kiž šlónčzne wjedro a dešchczik dawaw šowjim cžaku; nėtko dobroproščenje ša špóžnych a wob- cžeznych jenož šlužba lubošczje njeje, ale škutk wėry. Š tej wėry, šo je Wóh tón Šnješ, kiž je njebjeba a šemju a morjo

Spěw mlodeju swěrowaneju.

Wona.

Hdžežkuli pónđžesč, tam pónđu nětł hobu,
 Róžďžiczkú kroczel cze pschewodžecž chzu,
 Sbože a njesbože džělicž chzu i tobu,
 Wješeke hodžinki, frudobu wschu.
 S woltatnym „haj“ bym ho hwyecžila czi
 A ničžo mje wof tebję njewotdžěli.

Wón.

Hdžežkuli wostanjesč, statof hwoj staju,
 Zaneho drugeho njepytajzy,
 Wot přenjeje krocžalki k mandželstwu naju
 Ssym jenicžzy twój ja a moja by ty.
 Haj rjeńšeho raja wšchaf njenamafam,
 Hač wšchudže pschi tebi, pschi tebi jón mam.

Wona.

Twój lud je mój lud, a wótzojo naju
 Ssu Sserbjo, a Sserboroka hwerne chzu bycž,
 Chzu Serbowstwo hajicž we narodnym kraju,
 Haj i tobu chzu pěttonicž macžećnu rěcž.
 Drje džěcžo bym kłabe a njesamóžne,
 Wěm pak, so kryjesč a podpjerajš mje.

Wón.

Twój Bóh je mój Bóh, duž chzyla ty wodžicž
 D pobožna dušcha, mje k pobožnošćam,
 So po jeho pucžach ja i tobu mohł khodžicž
 Ach rady, haj rady ho wodžicž czi dam.
 A dhyrbjal-li druhdy ho roshoricž to,
 Dha modl ho ja mje, so směruju ho.

Wona.

Twoje mam sbože ja sa sbože hwoje,
 A sčto mohla wjazzy hej požadacž hdy?
 Tebi je hwyecžene žiwjenje moje,
 A moje by žiwjenje jenicžzy ty.
 Sa tebję do wody, do wohnja du
 A jako twój jandžel cze schkitowacž chzu.

Wón.

Twoje je horjo, hlaj, horjo tež moje,
 Twój bym w frudnych a wješełnych dnjach,
 Sa tebję wopruju žiwjenje hwoje,
 Tebi ždny i cžěkom a dušchu ho dach.
 Čžěšchni-li staroscž czi wutrobicžku,
 Wufkorž ju mi, so ji polóžam ju.

Wona.

Twój row je mój row, hdžež sthomaju tebję,
 Někdy tam k wěcžnemu wotpocžintu,
 Tam tež njech ja mnje ho komorka hrjebje
 Hdnyž k hwojemu měrej ja sa tobu du.
 Haj jenož pschi tebi chzu cžiče ja spacž,
 Do twojeho rowa ho pohrjebacž dacž.

Wón.

Twój sbóžnik, mój sbóžnik saž wubudži naju
 S prócha a popjela sachodneho,
 A sažo hwoj hwojej w njebjěskim raju,
 Hdžež sbóžnišcho budžemoj lubowacž ho.
 Ssmjercž na wěcžnje džělicž tych njesamóže,
 Rotrychž sam luby Bóh swěrowal je.

Wobaj.

Wuflyšch, Wóteče, džěiczi twojej,
 Hdnyž ho k tebi wolataj!
 Rnježe Jesu, ruzy hwojej
 Ženje namaj njesamfaj!
 Ducho hwojaty, trošhtarjo,
 Njepotajuj namaj ho!

Bartko.

Šišeče rjeńšcho.

Dwaj pschecželaj pschi wyškofim brjohu morja heđžešchtaj.
 Tón jedny sapocža: „Do hladajš kaž do kuskařšeho kraja. Morjo

pschjed nami w tajkim blyščežu leži, kaž bychu njesfónčne dalote
 hona kčěle se hwojimi najrjeńšimi, cžiče nowe nymy rózemi, kotrež
 hacž dotal na jemi widžili njejsu; a zunje schumjenje žolmow by
 kaž cžiče nowe nalětne kherluschy, kaž bychu ptacžki i dotal nje-
 snateho, rjeńšeho kraja pschischle. Za bych njewjedžal, so bym
 hdy něsčto rjeńšeho psched woczomaj a psched dušchi mčl, jako
 takle wobšwětlene morjo se sybolazymi rynchami žolmow. A wošebje
 hnuje ta myšl, kajta hlubina je spody teho rjaneho wodoweho
 jahona.“

„Za něsčto rjeńšy wěm“, spomni tón drugi. „Za bym
 hišeče něsčto lubošnišy psched woczomaj a psched dušchu mčl.
 Te rynki, kotrež to wohladach, sybolachu ho wjele jašnišcho, hacž
 jow te rynki žolmow. To bėchu te rynki se scženja hwoj. Jana,
 i pošlednich rěcžow Rnješowych. Te rěcže by něsčto njebjěske.
 Jesukowa wutroba bėšy pola teho Wótza w njebjěšach, jako wón
 te kłowa rěcžesche. Sažnosč i njebjěš je hobu pschischla a w nich
 wotpocžuje. Zandželšte kherluschy nits klineža a hobu klineža, hdnyž
 my je cžitamy; teho dla nam tak krašnje klineži. Šlubofocž
 lubošče Wožeje a Jesuša Šhrystuškoweje spody nich leži; teho dla
 je hluboko došč sapchimmucž a dopóšnacž njemóžesč.“

Šlucž k wótečinje.

We wšchelafich stronach našeho wótzneho kraja je waschnje,
 semrjetemu domjazzy klucž hobu do kaječža dacž. To dhyrbi sem-
 rjetemu prajicž: Ty móžesč kóždy cžab, hdnyž ho tebi spodoba,
 ho sažo k nam wrócžicž, našch dom tebi wotewrjeny steji a ty
 by nam witany.

A i tym hwojawanjom klucža je hišeče pobožne žadanje
 sawostajenych jednocžene, wóni njenujzy myšla: Tak kaž my
 tebi nětł klucž k twojemu šenškemu domej pschepodamy, tak njech
 tebi twój sbóžnik klucž k njebjěskemu kralestwu, k twojemu njebjě-
 škemu wótznemu domej poda, hdnyž wo jašup prošyšch.

To je rjane waschnje se „stareho dobreho cžaba“. Wutrobny
 sawostajenych ho psches tajke waschnje na njebjěša pokazuja a
 dopomunjenje je jim na jich kónz a na wěcžnosč.

Tajke napominanje je w našchim cžabu a pschi nětčičišchim
 smyšlenju hwoja wulzy wažne a rjane waschnje je drje hódne, so
 by w našchim ludu šđeržane wostalo, hdnyž je tež se stareho cžaba.
 Haj mi chže ho hušto šdacž, so „dobry stary cžab“, hdnyž ho tole
 pomjenowanje wuškmešchuje, we wšchelafich kručach tola wjazzy
 žohnowanja w hebi khowašche hacž nětčičišchi, wošebje ja Wože kralestwo.

Sa wopilzowe žony.

Friesiška burwka cžěki kchiz na hwojim mužu noschesche, kiž
 bėšy ho jara do picža dal; wona jeho prošesche a Boha proš-
 esche, ale šleho kłowa jemu ženje njeprai. Žedny džěń mějesche
 wón na druge ranje w 2 hodž. woješke wězy wjesč, ale w 11 hodž.
 hišeče w korečnje heđžesche. Wona ho šhraba — w modlitwje,
 džěšche do korečny, hdžež bėšy i dobom wot džiwjeje wolažny wob-
 data. Su njechachu přjedy puschicžicž, doniž njebėšy jim se hwo-
 jim rjanym hłobom kherlusch wuspěwala. Wodarmo wona prošes-
 che, so bychu ju na pokoj wostajili. Duž wona kroczel nasad stupi
 a šaspěwa: „Jesuš, moja nadžija a mój sbóžnik, tón je žiw.“
 Wobšehnjene šchleňzy ho pomalu stajichu a jako bėšy žona dospě-
 wala, jejny muž i nej domoj džěšche. Wón mějesche žahadlo we
 wutrobje. Jako Bóh na druge ranje tak wodžesche, so bėšy psche-
 wodžer wofa pobožny dragunař, kiž bėšy hwojstow towarštwa
 pschecžiwu wopilstwu, wón k pšnacžu dónđže, tež k temu towarštwu
 pschistupi a dolho njetrajesche a wón bėšy scžerpliwaj a luboščiwaj
 žony žyle dobyty. Mužoj, kiž kłowu njewěrja, dhyrba psches
 šadžerjenje tych žonow hješ kłowa dohycži bycž. 1. Pětr. 3, 1.

Něsčto k rošpominanju.

Wšchědnje a se štkom naložicž nabožinu, kotruž mašch, je
 najlěpschi přědł k roščženju w Wožej hnadže.

* * *

Kchiz na Golgatha tebję njemóže wot šleho wumóz, hdnyž ho
 wón tež w tebi njepostaji.

* * *

Kaž nóz ho i bružom nawótsi, tak wěra ho psches kchiz
 pošěpschi.